

PRÍSNE TAJNÉ

S P R Á V A

o štátobezpečnostnej situácii v Západoslovenskom kraji
a v hlavnom meste Slovenska Bratislave za obdobie
od 1.4.1971 do 15.4.1971.

Poznatzky získané k diplomatom a vízovym cudzincom :

Dňa 7.4.1971 bol v Bratislave vojenský a letecký pridelenec Francúzskeho veľvyslanectva v Prahe Julien GRANIER. V dopoludňajších hodinách navštívil n.p. MOTOTECHNA na ulici P. Tótha. Pri odchode z MOTOTECHNY ulicu P. Tótha fotografoval smerom k hotelu LEVÍN. Pred hotelom CARLTON sa stretol s manželkou francúzskeho dôstojníka, pracovníka FVV v Prahe Piera HEUQ-a a svojou manželkou. Autom odišli všetci na hrad a odtiaľ cez OPK Petržalka do Rákúska. Predtým na križovatke Rusovce-Viedeň zastavili a fotografovali pohľad na Bratislavu.

Dňa 6.4.1971 pricestovalo do ČSSR hromadným autobusovým zájazdom na pozvanie CKM Bratislava 23 francúzskych štátnych príslušníkov na 6-dňový pobyt v Bratislave a v Prahe. Pri dopravnej kontrole bolo zistené, že členovia zájazdu priviezli do ČSSR závažnú náboženskú literatúru. Jednalo sa o 26 ks kníh, ktoré vedúci zájazdu Josef Carle GHAISNE de BOURMONT, nar. [redacted], bytom Paríž rozdal jednotlivým čes-tníkom výpravy, ktorí tieto mali rozdať v ČSSR ako suveníry. GHAISNE, ako uviedol, dostal knihy od neznámeho Francúza v Paríži, ktorý sa vrátil z Ríma. Jedná sa pravdepodobne o čs. emigranta.

Poznatky získané k politickej a ideologickej oblasti :

Boli získané poznatky, že do Trenčína sa začínajú centralizovať predstavitelia pravicového oportunizmu z iných okresov a krajov. Konkrétne bolo zistené, že na Generálne riaditeľstvo SLOVAKOTEXT Trenčín boli so súhlasom generálneho riaditeľa prijatí traja bývalí riaditelia, ktorí boli pre svoju činnosť v rokoch 1968-1969 vylúčení z KSS a to Jozef DRAHOŠ, bývalý riaditeľ TRIKOTA Vrbové, Viliam THURZO, bývalý riaditeľ MAKYTA Púchov a Vincent GONZŤUR, bývalý námestník riaditeľa KOŽELUŽNE Rybárpole. Obdobné snahy sú aj na Generálnom riaditeľstve CEVA Trenčín, kde bol doteraz prijatý do zamestnania bývalý riaditeľ CEMENTÁRNE Banská Bystrica Ondrej SPEVÁK, ktorý bol taktiež pre svoje nemarxistické postoje v rokoch 1968-1969 vylúčený z KSS.

Uvedené generálne riaditeľstvá majú celoslovenskú pôsobnosť, čím sa pre previčiarov naskytá širšia možnosť pôsobenia a tiež i po stránke spoločenského postavenia a finančného zvýhodnenia sa tieto závadové osoby dostali vyššie, ako boli pred vylúčením z KSS. Vzájomné spojenie medzi trenčianskymi a došlými previčiarmi do Trenčína z iných okresov dosiaľ zaznamenané nebolo.

V poslednom období sa v okrese Topoľčany vytvorila frakčná skupina, ktorá počíta v okrese okolo 40 členov KSS. Skupina si kladie síce za cieľ očistenie strany od pravicových oportunistov, avšak používa k tomu protistranícke metódy a formy práce, porušuje stanovky KSČ tým, že obchádza dodržiavanie vnútrostraníckej demokracie, demokratického centralizmu a zásady kolektívneho vedenia. Schádza sa svojvoľne, nikým nepoverená na jednanie o otázkach strany a kádrových otázkach, mimo pôdu strany. Táto skutočnosť do značnej miery narušuje i samotnú konsolidáciu pomerov v okresnej organizácii. Okresná konferencia KSS toto počinanie jednoznačne odsúdila, čím podporila uznesenie

nia, ktoré boli prijaté v tomto smere Predsedníctvom ÚV KSS a Zsl. krajského výboru KSS.

K členovi tejto skupiny Jozefovi JANČIČIČOVI bolo zistené, že pred Okresnou konferenciou KSS navštívil veliteľa sovietskych vojsk v Bratislave, ktorému podával informáciu o nedostatkoch prvého tajomníka ÚV KSČ, predsedu vlády SSR a vedenia OV KSS v Topoľčanoch.

V poslednej dobe sa v okrese Topoľčany vyskytli ilegálne písomnosti, podpísované "skupinou protifašistických bojovníkov TRIBEČ", ktoré sú zasielané na adresy ZO KSS väčších závodov a inštitúcií, ako aj jednotlivcom. Obsah písomností je zameraný proti výsledkom pohovorov členov strany a dáva sa v ňom návod, že kto by mal byť členom KSČ. Ide o ultraľavú politickú orientáciu.

Vedúci vnútropolitckej redakcie Slovenskej televízie v Bratislave Matej HLOŽKA sa v súvislosti s Okresnou konferenciou KSS v Topoľčanoch zmienil o tom, že Topoľčiansky okres bol a dodnes je ľavicovo orientovaný a v tomto smere boli ako vedúci funkcionári MNV v Topoľčanoch, tak aj ONV podporovaní vysokými sovietskymi dôstojníkmi, sldžiacimi v okolí Topoľčan. Podľa HLOŽKU, prvý tajomník ÚV KSČ o tejto otázke jednal s generálnym tajomníkom ÚV KSSZ, ktorému pripomenul, že KSČ sa snaží o konsolidáciu politických a ekonomických pomerov v ČSSR a pritom sa však stáva, že vysokí dôstojníci Sovietskej armády, umiestnení v ČSSR, rozvracajú konsolidačný proces. Na základe toho vraj približne koncom roku 1970 do ČSSR sovietska delegácia, zostavená z pracovníkov prokuratúry a súdov - vojenských, ktorá vraj bola splnomocnená odvolať vysokých sovietskych dôstojníkov pôsobiacich v ČSSR, čo aj bolo prevedené.

V n.p. DUSLO Šafa, okr. Galanta, je medzi niektorými členmi KSS nespokojnosť s riešením odvolania z funkcie Ladislava HALMU, vedúceho odboru dopravy. Menovaný bol pre svoje nemarxis-

tické postoje v rokoch 1968-1969 vylúčený z KSS a dekrétom odvolaný z funkcie, avšak druhým dekrétom bol poverený tou samou funkciou. HALMO v súčasnej dobe provokatívne s celou rodinou chodí do kostola.

Ďalej v tomto závode bolo zistené, že niektorí bývalí členovia KSS, ktorí boli vylúčení zo strany pre svoju oportunistickú a pravičiarSKU činnosť sa pravidelne stretávajú jednak na pracovisku a jednak po zamestnaní v Červenom kútiku v Šali. Jedná sa najmä o tieto osoby : Gejza DUBÁŠ, býv. predseda Mestského výboru KSS v Šali, Beno ROGER, Ladislav HALMO, HLA-VATÍ a ďalší. Účel týchto ich stretávaní nie je zatiaľ preverený.

Vedúci oddelenia v Elektrotechnickom ústave SAV Ing. Ivan KNEPPO v súvislosti so straníckymi pohovormi uviedol, že sa pripravujú druhé previerky, na základe ktorých budú nielen zo strany, ale i z verejných funkcií odvolaní ďalší nepohodlní ľudia. Toto sa má uskutočniť až po XIV. zjazde KSČ.

Na Ekonomickom ústave SAV v Bratislave sa tiež všeobecne hovorí, že XIV. zjazd KSČ urobí definitívne bodku za učalostami z rokov 1968-69 a že kto do tej doby vydrží na svojom mieste, tak po XIV. zjazde KSČ sa už nebude s nikým nič robiť. Ide najmä o vylúčených členov z KSČ.

Medzi technickou inteligenciou na Slovenskom zväze družstevných a samostatne hospodáriacich roľníkov v Bratislave sa hovorí o tom, že zásluhou prvého tajomníka ÚV KSČ sa Alexandrovi DUBČEKOVÍ okrem stranického postihu nič nestalo, a nebyť prvého tajomníka ÚV KSČ, DUBČEK by bol určite likvidovaný. DUBČEK je vraj pod stálou kontrolou a každých 6 mesiacov musí meniť pracovisko, nesmie robiť stále v kancelárii, ale musí mať také zaradenie, aby bol poväčšine vonku. Teraz pracuje mimo Bratislavu na lesnom závode a chodí hodne von.

V okrese Trnava sa u členov ako i nečlenov strany všeobecne prejavuje nespokojnosť s vydanou 20,- Kčs papierovou bankovkou. Kriticky sa poukazuje na to, že J. Žižka má na portréte previazané ľavé oko, zatiaľ čo na všetkých doteraz vydaných materiáloch alebo bankovkách /25,- Kčs/ je portrét Žižku so zaviazaným pravým okom. Občania sa pohoršujú nad tým, že reakcii sa znovu podarilo zosmiešniť ČSSR ako politicky, tak aj z hľadiska hodnoty čs. meny, pričom odsudzujú tých, ktorí sa podieľali na jej zhotovení a kontrole jej vydania.

Bolo zistené, že Ing. Karol ŠAFRÁNEK, židovského pôvodu, zamestnaný na Gen. riaditeľstve Pozemných stavieb v Bratislave vo funkcii vedúceho technického oddelenia, vylúčený z KSČ, sústavne nadáva na naše zradenie, nesúhlasí s politickým kurzom strany a vlády, má urážlivé výroky voči ZSSR. Tiež sa vyjadril, že keď sa mu podarí vystehovať do Kanady, kde má od roku 1968 emigrované svoje deti, potom nás príde oslobodiť so zbraňou v ruke od boľševizmu.

Medzi zamestnancami Ústredia umeleckých remesiel v Bratislave sa povára, že pri príležitosti 50.-teho výročia KSČ má byť prezidentom republiky ČSSR vyhlásená veľká amnestia, ktorá sa má týkať značného rozsahu trestných činov.

V okrese Komárno sú na úspechu rím. kat. cirkvi zaznamenané poznatky, že duchovní aktivizujú náboženský život a svojím vplyvom sa snažia preniknúť medzi študujúcu mládež v stredných školách. Prejavuje sa to v organizovaní a v prípravách na vystúpenia pri bohoslužbách v speváckych krúžkoch a pod. Takáto aktivita bola zaznamenaná i u rím. kat. farára BIROCZIHO z Komárna, o ktorom je známe, že sa podobnou činnosťou zaoberal už na predošlom pôsobisku. Duchovní rím. kat. cirkvi sa zaujímajú, tiež o celkové politické diarie u nás a robia vlastné hodnotenia z hľadiska obsadenia jednotlivých politických a štát. funkcií.

Dňa 27.3.1971 boli v obci Nové Sady, okr. Nitra namalované hákové križe.

Ako páchatel bol zistený maloletý Ján POLÁK, nar. [REDAKOVANÉ], ktorý sa k činu priznal s odôvodnením, že pri sledovaní televízie často vo filmoch videl hákové križe, a preto sa aj on rozhodol, že bude tieto maľovať.

Dňa 3.4.1971 vo večerných hodinách bola strhnutá sovietská zástava v obci Veľké Zálužie, okr. Nitra, ktorá bola vyvesená na predejni ZELVOOC.

Ako páchatel bol zistený František MORAVČÍK, nar. [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ], slobodný, bez politickej príslušnosti, zamestnaný ako strojný zámočník v ACZ Nitra, závod 02 Mlynárce.

Okresný prokurátor v Nitre dal podľa § 104 tr. zákona príkaz k predbetnému zadržaniu MORAVČÍKA.

V noci z 3. na 4.4.1971 čosiť neznámy páchatel odcudzil štátnu zástavu ZSSR z nadstĺpca brány stolárskej dielne OSP Trnava, ktorá sa najprv pokúšil zapáliť a potom ju odhodil do potoka Trnávka. Po páchatelovi sa pátra.

Dňa 4.4.1971 o 19.00 hod. bolo zistené, strhnutie sovietskej zástavy, ktorá bola vyvesená na bráne n.p. VEĽKOPEKÁRNE v Nitre.

Po páchatelovi bolo zahájené pátranie.

Robotník n.p. HYDROSTAV Bratislava Jozef ŠIMORA, nar. [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ] dňa 14.4.1971 v hostinci v obci Drá-žovce okr. Nitra v podnapilom stave verejne vykrikoval tieto heslá : "Prvý tajomník ÚV KSČ je slepý, špinavý, zapredal nás Rusom na 20 rokov, Prvý tajomník ÚV KSČ môže dakovať Dubčekovi,

že ho vyslobodil z väzenia". Uvedené výroky boli zadokumentované a proti ŠIMOROVI bolo zahájené vyšetrovanie podľa § 103 tr. zákona.

Poznatky získané k ekonomickej oblasti :

Dňa 1.4.1971 asi o 08.40 hod. vznikol požiar na streche budovy práčkarne n.p. PALMA Nové Mesto nad Váhom, ktorý sa postupne rozšíril na celú budovu. Požiar vznikol pri oprave strechy následkom nedodržania technologického postupu. Zamestnanci n.p. TERMOSTAV Bratislava Pavol GESTINGER, nar. [redacted], strešný izolátor, slobodný, bez politickej príslušnosti, bytom [redacted] a Vincent HLADKÝ, nar. [redacted], strešný izolátor, bez politickej príslušnosti, bytom [redacted], nedodržali presný technologický postup pri scelovaní strešnej krytiny, ktorá sa spája zlučeninou alp s benzínom. Po natretí lepenky touto zlučeninou aby došlo k sceleniu, túto zapálili a následkom silného vetra sa požiar rozšíril na celú strechu.

Spomenutí zamestnanci, v snahe zabrániť rozšíreniu požiaru, použili hasiace zariadenie, ktoré mali k tomu účelu pripravené, avšak požiar sa im nepodarilo lokalizovať.

Pri požiaroch nedošlo k zraneniu, ani k usmrteniu osôb. Podľa odhadu vzniklá škoda požiarom predstavuje hodnotu cca 100 000,- Kčs. Ďalšia škoda na budove ako zaliatie káblov elektrického vedenia, poškodenie hotových výrobkov a prestoj pri výrobe bude však ďaleko vyššia. Túto zisťuje zvláštna komisia.

Vniknutie na územie republiky :

Dňa 1.4.1971 vnikol na územie republiky poľský štátny príslušník Jozef SKUBEL, nar. [redacted] povolaním roľník, ktorý

bol dňa 9.4.1971 v obci Jerovce pri Bratislave zadržaný hľadkou PS. Proti menovanému bolo začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie pre trestný čin vniknutia na územie republiky podľa § 110 tr. zákona s súčasne podaný návrh na jeho väzbu.

Poznátky k pasovej a vízovej problematike, emigrantom a návratcom :

Do 15.4.1971 emigrovalo zo Západoslovenského kraja 11 479 osôb, z čoho z mesta Bratislavy 8 252 a z okresov 3 217 osôb. V hodnotenom období neemigrovala žiadna osoba.

Do 15.4.1971 sa do Zsl. kraja vrátilo 520 osôb, ktoré nemali legalizovaný pobyt v zahraničí. Z uvedeného počtu sa do Bratislavy vrátilo 327 osôb a do okresov v kraji 193 osôb. V hodnotenom období sa vrátilo 7 osôb, z toho 6 do Bratislavy a 1 do okresu.

Záujem o návrat do ČSSR prejavuje i naďalej 48 osôb. Príprava k emigrácii bola zistená u 4 osôb, všetky z Bratislavy.

Rozpracovávanie štátobezpečnostných prípadov :

V období od 1.4. do 15.4.1971 boli zavedené 3 nové akcie, z ktorých sú dve rozpracovávané pre trestnú činnosť hanobenia republiky a jej predstaviteľa a jedna pre trestnú činnosť hanobenia štátu svetovej socialistickej sústavy a jeho predstaviteľa.

Realizované prípady :

V období od 1.4. do 15.4.1971 bolo realizovaných celkom 102 osôb, z čoho pre :

- hanobenie štátu svet. soc. sústavy a jeho predstaviteľa podľa § 104 tr. zák. .... 1 osoba
- opustenie republiky podľa § 109/1 tr. zák. .... 2 osoby

- opustenie republiky podľa § 109/2 tr. zák. /jedná sa o čs. občanov, ktorí zostali nelegálne v kapitalistickom zahraničí, kde vycestovali v roku 1968/	83	osôb
- príprava k opusteniu republiky podľa §§ 7/1 k 109/1 tr. zákona.....	4	osoby
- pokus opustenia republiky podľa §§ 8/1 k 109/1 tr. zákona	7	osôb
- pokus opustenia republiky podľa §§ 8/1 k 109/1 tr. zákona a falšovanie a zmenšovanie verejnej listiny podľa § 1/6 tr. zákona	2	osoby
- pomoc k opusteniu republiky podľa § 10/1c k 109/1 tr. zákona	1	osoba
- pomoc k pokusu opustenia republiky podľa § 10/1c k 8/1, 109/1 tr. zákona	1	osoba
- vniknutie na územie republiky podľa § 110 tr. zákona	1	osoba.

Porady - aktívny :

V hodnotenom období sa uskutočnila v Bratislave porada náčelníkov O-ŠtB Zsl. kraja a Správy ŠtB Bratislava, na ktorej boli prejednané bezpečnostné opatrenia v súvislosti s okresnými konferenciami KSS, mestskej a krajskej konferencie KSS, ďalej súvisiace s 1. a 9. májom, zjazdom KSS a XIV. zjazdom KSČ.

Morálno-politický stav príslušníkov ŠtB :

Na úseku morálno-politického stavu, pracovnej morálky a disciplíny neboli v hodnotenom období u príslušníkov Správy ŠtB zaznamenané žiadne negatívne javy.

Výhotovené 5 x :

Výtl.č. 1 pre KV KSS Bratislava	Výtl.č.4 pre 2.odbor S-ŠtB	Tu
Výtl.č. 2 pre MV KSS Bratislava	Výtl.č.5 pre anal.skup.	
Výtl.č. 3 pre HS-ŠtB Anal.odbor TU	S-ŠtB TU	

124 me